

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień odzicia	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Rean.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi	
6	27 ^o 4,	938	+ 0,	3 1,	.99	ZPn. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami
14	2	3,	302 + 12,	3 2,	42	PP. Wschodni „	„
10	3,	066	+ 3,	5 2.	53	„	„

Mgła — Uwaga. W obserwacyach meteorolog. pod rubryką Barometru z d. 11 t. m. zamiast 27° czytaj 26°

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Koncert P. Felixa Lipińskiego dany wczoraj na sali Knotza zjednał mu powszechne zadowolenie słuchaczy. Znawcy znaleźli wielki postęp w grze tego młodego skrzypka od ostatniego koncertu który tu dał przed dwoma laty, i cieszymy się z tego tym więcej, że przeafektowane pochwały ktorými go ktoś podówczas obsypał w gazecie krakowskiej, — nie naraziły go na to nieszczęsne uprzedzenie o sobie, jakie opanowywa młodych artystów, — a jakich tu wielu u nas może już tym sposobem z krzywdą sztuki zdemoralizowano. P. Felix Lipiński z poświęceniem się widocznem, dąży do mety, i czyni nam niewątpliwą nadzieję, że u niej wkrótce stanie. — Wykonane przez niego wczoraj *Tremolo* Beriota, ściągnęło potrójne oklaski: — przyjaciele sztuki winszowali mu w końcu, tak pięknego postępu, i w niepłonnej rozeszli się nadziei, że te życzenia ich nie są na wiatr rzucone. — XX.

Wiadomości zagraniczne.

WIADOMOŚCI Z POCZTY DZISIEJSZEJ.

Szwajcaryca dała widowisko Europie wojny domowej — dramat zgodny z zasadami klasyków, bo trwający na szczęście, tylko 24 godzin. — Anarchiści kantonów Aragonii, Bernu i innych zebrawszy blisko 8000 ludzi z liczną artylleryą, postanowili uderzyć na Lucernę i opanować to miasto. Tym końcem wieczorem 31 marca przeszli granicę kantonu, i stoczyli małą potyczkę z przednimi strażami lucerneńczyków, zdaje się że z niejaką korzyścią. Noc położyła tamę dalszemu postępowi; — lecz zaledwie stanęli obozem, — nagle dał się słyszeć na

kilku punktach ogień karabinowy, wymierzony przeciw wozom, — z tąd powstało zamieszanie — naczelnii wodzowie nie wiadomo gdzie się podzieli, — napróżno się o nich dowiadywano — i tu dopiero nastal popłoch, który wyrównywał ucieczce; zdaje się atoli, że w ciągu nocy, wojsko anarchistów, widząc że nie jest ścigane, musiało zebrać się na nowo, — bo nazajutrz dnia 1 kwietnia przyszło znowu do bitwy przed miastem — która niebawem zamieniła się w stanowczą. Lucerneńczykowie odebrawszy nocą znaczne posiłki, — mając wojsko liniowe, — chociaż daleko mniej liczne, zbili na głowę te tak nazwane korpusy ochotnicze, że po tej lekcyi, niepodobniestwem jest prawie, aby ich wzięła ochota do nowego najazdu. — Klęska ich była najzupełniejsza. — Kilkuset poległych na placu bitwy, — tysiąc kilkaset do niewoli zabranych i ranionych, tej chwili napelniają Lucernę. — Na trzeci dzień to jest 2 kwiet., wśród radosnych okrzyków ludu wprowadzono do Lucerny łupy wojenne zdobyte na anarchistach, — jako to: całą baterią granatników, — baterią dział polowych, — 22 wozy amunicyjne, — około 80 koni, chorągiew ochotników Listalu której chorąży, padł ugodzony pierwszą kulą armatnią, — dwa pomniejsze sztandary, kasę wojenną z wielu tysiącami franków w złocie i srebrze. — Podług wiadomości urzędowej z d. 3 kwiet. z Lucerny liczba jeńców wynosi 1730 a poległych 300; — i natem koniec wojny. — Zwolany został na nowo sejm w Zurich.

Dienniki francuzkie z dnia 4 kwietnia, które donosiły prawie za rzecz pewną, że puwstańcy opanowali dnia 1 kwietnia Lucernę, po krwawej rzezi na jej przedmieściach, — nazajutrz dnia 5 znalazły się w potrzebie, odwołać to wszystko i stwierdzić powyższe autentyczne wiadomości.

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

— *Warszawa 10 Kwietnia.* —

N. Cesarz Jmć, najmiłościwiej mianować raczył członka Komitetu drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, starszego radcę najwyższej Izby Obrachunkowej, Wiorogórskiego, kawalerem orderu Sgo Stanisława 1szej klasy; a asesora tejże Izby, Józefa Dekucińskiego, kawalerem tegoż orderu 2ej klasy.

Ponieważ użycie materyi jedwabnych przez damy nasze upowszechnia się z dniem każdym, podajemy do wiadomości publicznej sposób pewny sprawdzenia nięszanin w miejscu jedwabiu w wyrobach jedwabnych używanych. Chęć zwiększenia zysków w wyrobach jedwabnych, przyprowadziła tkających one do mieszanania w miejsce jedwabiu innych pierwiastków, jako to: bawełny, lnu i t. p., i to z taką zrzecznością, iż nierzetelności tej okiem dostrzedz niepodobna. Czas jednak krótki trwania materyi przekonywa nabywcę, że te są nie z czystego jedwabiu, ale z mieszaniny wyrobione; bo niebawem płowieją i blask tracą. Otoż niedawno p. Besson inżynier z Ruan, wynalazł następujący sposób dochodzenia nierzetelności w tej gałęzi przemysłu popełniany: Weź odcinek czworokątny materyi jedwabnej, i z 2ch boków przyległych odsuń ją po kilka nitek, będziesz miał z jednego podłużne, a z 2go poprzeczne nitki. Takowe zwolna przybliżaj do świecy, nitka paląca się jasnym płomieniem, cuchnąca bielizną spaloną i niedająca żadnego śladu węgla, jest niezawodnie bawełniana, lniana lub konopna. Przeciwnie nitka jedwabiu czystego, pali się nie jasno, zostawia węgielek gąbczasty i wydaje odór nieprzyjemny, podobny do włosu spalonego. Z kilkunastu nitek tak spalonych i rozłożonych osobno podług skutku jaki wydały, prawie z pewnością obrachować można stosunek w jakim przymieszanie bawełny, lnu lub konopi do jedwabiu nastąpiło. Rzecz dziwna, iż dotąd nikt nie wpadł na myśl tak prostą i tak jasną. Dla użytku powszechnego powinna dojść do wiedzy wszystkich, aby każdy mógł przekonać się o istotnej dobroci wyrobu jedwabnego, nim go nabędzie.

— *Petersburg 28 Marca.* —

W skutku układów zawartych dnia 1 lipca 1843 r., pomiędzy Jego Cesarską Mością a Jego Królewską Mością Królem Pruskim, względem pocztowej żeglugi parowej między Kronszta dem i Szczecinem, Rządy: rossyjski i Pruski zamówiły w Anglii po jednej żelaznej fregacie parowej, na których od rozpoczęcia żeglugi w r. 1845, przewozić będą między wyż wspomnianymi dwoma miastami, passażerów, listy, posyłki, pieczęcie w monecie, towary i inne przedmioty. Jego Cesarska Mość Najwyższej raczył nadać parostatkowi pocztowemu rossyjskiemu imię »Włodzimierz« i rozkazał: używać na nim bandery statków transportowych Petersburskich i Kronszta dzkich, z dodatkiem w prawym rogu części górnej, trąbki Poczta rskiej, odmalowauć żółtą farbą, a na przodzie

parostatku umieścić wyobrażenie rossyjskiego orła dwugłowego.

— *Bremą 31 Marca.* —

Tama Wezery rozwalila się o godzinie 6 rano, wezbrana rzeka wdziera się przez rozpadlinę i zalewa niziny, unosi domy, drzewa i różne przedmioty. Domy na przedmieściu Buntenthors-Steinwege krótki tylko czas opierały się ogromnemu ciśnieniu wody, runęły nakoniec i zagrzebały ludzi i bydło. Do godziny 10 rano zburzonych było 12 domów; później mówiono o 33. Ile ludzi zginęło, jeszcze nie wiadomo, idzie tu przedewszystkiem o ratunek ludzi schronionych na dachach. Wezera przy moście ma 15 stóp wysokości.

— *Paryż 29 Marca.* —

Rozprawy nad zawartem z Sardynią trakta tem handlowym nastąpią w izbie deputowanych dopiero po jutrze; sądzą, że izba skróciwszy jego czas trwania z lat 6 na 4 pozostawi go w osnowie w jakiej został ułożony.

Dla projektu względem uzbudzenia fortyfikacyj Paryża przedstawia się pomyślny widok, że komissya, jak się zdaje, będzie złożona z członków przychylnych temu projektowi gdyż konserwatyści z 9ciu biur w ośmiu mają większość. Ale z drugiej strony przeciwnie są widoki, że wszystkie odcienia opozycyi, nawet ci, którzy tej rzeczy co do zasady nie są przeciwni, dają poznać, że chcą przeciw projektowi głosować, aby tylko terazniejsze ministerstwo nie miało tej pociechy, że tak ważny projekt znaczną większością przyjęty został. Powszechna pauje ciekawość, jak się zachowa p. Thiers w tej kwestyi, zwłaszcza że wiadomo, z czego i ministrowie nie czynią tajemnicy, że sam król pragnie, aby ten projekt był przyjęty, i że głównie przez niego przedłożenie jego spowodowane zostało. Gdyby komissya miała swą pracę w tym względzie tak zwłóczyć, że by jej sprawozdanie dopiero w ostatnich tygodniach zgromadzenia przedłożone zostało, byłoby to jasnym dowodem, że samo nawet stronnictwo konserwacyjne przynajmniej na teraz nie chce z tym prawem głosować bo przewidywać można, że komissya wybrana będzie w największej części z jego członków.

Zaproponowany wczoraj w izbie deputowanych przez p. Lanjuinais dodatek, aby od wprowadzanego z Szwecyi i Rossyi do Francyi żelaza na stal, w miejsce dotychczasowego cła 15 fr. od 100 kilogr., ustanowiona była opłata tylko 1 fr., jeżeli takowe na okrętach francuzkich, a 5 fr. jeżeli na obcych okrętach wprowadzane będzie, został przez izbę odrzucony.

— *Londyn 29 Marca.* —

Królowa w towarzystwie xięcia Albrechta i królowny przybyła dziś koleją żelazną z Farnborough do Gosport i zaraz potem odpłynęła jachtem królewskim do Cowes na wyspę Wight.

Przyjęcie bilu względem rzeczypo politej Teksas w kongresie Stanów Zjednoczonych, i wstępny adres prezydenta Polk, wzbudziły tu we wszystkich organach dziennikarskich po-

wszecne oburzenie. *Standard* mówi, że zasada, która ma uprawomocnić wcielenie Teksasu, to jest rozszerzenie pokojem tętnącej polityki Stanów Zjednoczonych, poddałaby wszystkie na świecie kraje temuż samemu losowi co Teksas, a *Morning Herald* mniema z tego powodu, że Francya, Anglia i Meksyk będą zapewne miały słówko do powiedzenia, nimi to przyłączenie do skutku przyjdzie. Wigowski *Morning Chronicle* obwinia o to politykę ministerstwa Peel'a i sądzi, że lord Palmerston nie byłby nigdy zezwolił, aby rzeczy tak daleko doszły; przeciwnie *Times* uznając za obwinienie za bezzasadne, ogranicza się za powstaniem przeciwko demokratycznemu zasadom polityki amerykańskiej.

Podróż królowej Wiktorji do Irlandji nastąpi, jak słyhać, w lipcu. W Dublinie wydano rozkaz, aby salę kapitułną katedralnego kościoła ś. Patryka przyzwolicie urządzić, gdyż królowa za przykładem Jerzego IV. odbędzie tam kapitułę orderu Patryka. Słyhać, że królowa odwiedzi xcia Devonshire w Limore-Castle.

Do Portsmouth przybyło znówu onegdaj 11 indyan z północno-amerykańskich pokoleń Czyp-pewa i Sihevan, aby zwiedzić Anglię i pokazywać się za pieniądze. Mają to być wysocy i piękni ludzie. Ich siedziby są 1,500 mil od New-Jorku odległe. Nazwiska ich są jak zwykle poetycznego rodzaju: piorunowy ptak, król lwów, twórca gradu, ptak panujący nad prądami wód i t. p.

Nasze okręty spieszenie uzupełniają swe ukwipowania w ludziach, jakoto: *Hibernia* i *Trafalgar* każdy o 120 działach *Rodney* o 92 dz., *Canopus* o 84 dz., *Vanquard* o 80 dz., *Superbę* o 80 dz., *Apolo*, *Herald* o 25 dz., *Grecian* o 16 dz., *Spy* o 25 dz., i szoner *Speedy* stojący w Sheerness.

— *Zjednoczone Stany Półn. Ameryki.* —

Pan Polk, w dalszym ciągu mowy swojej powtórzywszy dawniejsze swoje oświadczenia we względzie taryfy, że sprawiedliwość i zdrowa polityka zabraniają ochraniańa jednej gałęzi przemysłu kosztem drugiej i »że umiarkowane cła dają przyzwoitą i sprawiedliwą opiekę wszystkim wielkim interesom unii«, przeszedł do obudwóch wielkich terażniejszych kwestyj; względem krajów Texas i Oregon:

»Rzeczpospolita Texas objawiła życzenie swoje być przyjętą do unii naszej, stanowiąc część naszego sprzymierzenia i z nami używać błogosławieństw ustawą zapewnionych i zastrzeżonych swobód. Teksas był nigdyś częścią naszego kraju; nierozsądnie odstąpiony został obcemu mocarstwu i posiada niezaprzeczone prawo rozrządzania częścią swego całego terytorium i zlania na nas swego panowania jako kraj oddzielny i niepodległy. Winszę mojemu krajowi, że przez akt ostatniego kongresu Stanów Zjednoczonych potwierdzonem zostało przyzwolenie rządu tutejszego na to połączenie, i obudwom krajom nie pozostaje już nic więcej jak tylko porozumieć się względem warunków, aby

tę ważną dla obu stron sprawę ukończyć. Ja uważam kwestyę względem tego połączenia za należąca wyłącznie tylko do Stanów Zjednoczonych i do Teksasu. Są one mocarstwami niezależnymi, zdolnymi do zawierania wspólnej umowy, i obce narody nie mają żadnego prawa niezszać się do tego lub protestować przeciwko takowemu połączeniu. Zdaje się, że zagraniczne mocarstwa nie znają prawdziwego charakteru rządu naszego. Nasza unia jest konfederacją państw niepodległych, których polityką jest pokój z sobą i z całym światem. Rozszerzać swoje granice, jest to rozciągać panowanie pokoju nad nowo przybyłymi krajami i przysłać milionami ludzi. Świat nie ma się czego obawiać od wojskowej dumy w naszym rządzie. Obce więc mocarstwa nie powinny na przyłączenie Teksasu do Stanów Zjednoczonych spoglądać jak na jakie podboje narodu, który panowanie swoje stara się siłą oręża rozprzeżnić, ale jak na spokojne nabywanie kraju, który niegdyś był jego własnością, albowiem za przyzwoleniem tego członka przybył nowy do naszej konfederacji i przez to zmniejszył widoki wojny. Ponieważ zatem nie mogę uznać żadnego ważnego zarzutu przeciwko temu środkowi, a przeciwnie za jego przyjęciem mam bardzo wiele powodów, obchodzących pokój, bezpieczeństwo i pomyślność obu krajów, starać się przeto będę, podług wielkiej zasady, z której także nasza ustawa wyszła, a nie w duchu polityki stronnictwej, wykonać wszystkimi konstytucyjnymi, uczciwymi i właściwymi środkami jawną wolę narodu i rządu Stanów Zjednoczonych, przyprawdzając ile możności jak najprędzej do skutku przyłączenie Teksasu do Stanów Zjednoczonych.

»Także obowiązkiem moim będzie wszelkimi konstytucyjnymi środkami uzasadnić i utrzymać prawo Stanów Zjednoczonych do posiadania tej części naszego terytorium, która leży z tamtej strony Rocky Mountain. Nasza pretensya do krainy Oregon jest jasna i niezaprzeczona, a naród nasz zajmuje się już uzupełnieniem tego prawa przez obsadzenie tejże krainy. Tymczasem zaś wszelkie zobowiązania, przyjęte przez nas na mocy traktatu lub konwencyi, powinny być nienaruszenie szanowane.«

Pan Polk kończy swój adres oświadczeniem, iż prawa wszystkich narodów szanować będzie, i że nie opuści żadnej sposobności do utrzymania przyjacielskiego porozumienia ze wszystkimi na ziemi mocarstwami.

Oprócz kwestyi względem Texas, rozstrzygnął także Senat przed zakończeniem kongresu jeszcze kwestyę względem przyjęcia Jowy i Florydy do unii, większością głosów 36 przeciw 9. Przeciwnie zaś bil względem zajęcia krainy Oregon odrzucony został większością głosów 23 przeciwko 21.

W Washingtonie obiegały pogłoski, według których kongres z powodu sprawy Teksaskiej wkrótce ma być w sposobie nadzwyczajnym zwołany. Tymczasem poseł amerykański, jene-

rał Almonte, przygotowuje się opuścić Washington, i już najął okręt, który go z New-Jorku odwiedzić ma do Meksyku. Czeką tylko na urzędowe ogłoszenie o następnym przyjęciu bilu względem Texas, aby zażądać paszportów i zerwać wszelkie dyplomatyczne stosunki.

Rozmaitości.

Teatr cyrku olimpijskiego w Paryżu, przedstawił nowe dzieło pod tytułem „Cesarstwo“. Ponieważ dzieło to należy do lepszych tego rodzaju, i przedstawiają je z szczególnym przepychem, przeto nie odrzeczy będzie treść onego przytoczyć. W pierwszym akcie widać posiedzenie Trybunału: Chenier, Karnot; Benjamin Konstant, rozbiegają propozycję Kurcia, aby pierwszego konsula Bonapartego ogłosić cesarzem; propozycja zostaje przyjęta. Niezadługo nowy cesarz ukazuje się w pałacu Tuileryi, właśnie jest przy śniadaniu i przyjmuje znakomitych mężów ówczesnej epoki: artystę Talmę, chirurga Dubois, malarza Dawida, fabrykanta Ryszarda Lenoir i innych. Napoleon ukazuje się tu w swojej uprzejmej familiarności charakteryzującej jego życie domowe. Następuje rozdanie orłów na polu Marsowem; grupa główna w której Napoleon przyodziany w kostium cesarski, otoczony swojemi marszałkami, chorążym pułków rozdaje orły, skopioną jest z obrazu znajdującego się w muzeum Wersalskim i niepospolite sprawia wrażenie; kostiumy są historyczne. Po wyprawie zakulisowej, Napoleon wchodzi do Wiednia i tamże musztruje starą swoją gwardyę. Bitwa pod Sławkowem zakończy akt pierwszy. W 2gim akcie widzimy koniec bitwy pod Aspern; marszałek Lannes konając leży w chacie, Larréjuziela mu pomocy; nadchodzi Napoleon i żegna się ze swoim wiernym przyjacielem. Następnie widać pobojuwisko pod Esaling; Napoleon odwiedza ranionych, wszędzie udziela pociechy i nagrody. Niezadługo widzimy cesarza w Paryżu, oczekującego połogu Maryi Ludwiki; marszałkowie, generałowie, dygnitarze, napełniają salę wielką w pałacu Tuileryi. Biegly akuszer Diubua straciwszy głowę, donosi cesarzowi, iż grozi niebezpieczeństwo, i że jest w obawie o odpowiedzialność, jaką na niego włożono. „Ratuj cesarżowę!“ wykrzyknie Napoleon, „choćby dziecko zginęło.“ Pauza niespokojnego o-

czekiwania; nakoniec zagrzmiął pierwszy wystrzał armatni z domu inwalidów; wszyscy liczą... 21 wystrzałów... pauza, zatem Xżniczka... w tem słychać 22gi wystrzał armatni... wszyscy z uniesieniem radości wykrzykują: „Xiążę!“ i śród gromu 101 krotnej salwy armatniej, dźwięku dzwonów i radosnych okrzyków ludu zgromadzonego pod oknami, Napoleon wypada z pokojów cesarżowej, oznajmując z tryumfem narodzenie się syna. Następują chrzciny króla rzymskiego w kościele N. Panny. Obraz następujący przedstawia odwiedzinę cesarza u pensyonarza orderu legii honorowej; bitwa pod Dreznem i utarczka mostowa, kończą akt 2gi. Akt 3ci zaczyna się już wyprawą we Francyi 1814. Cesarz zwiedza chatę wieśniaczą, gdzie *Caulaincourt* przedstawia mu sprawozdanie o czynnościach kongresu w Szatylą; niezadługo cesarz we wsi zbiera szczątki armii paryżkiej, nowy zapał ożywia wszystkich, chcą udać się do Fontainenblo, aby ztąd ruszyć na odsiecz stolicy, lecz przeznaczenie rozwiłało już wypadki, Napoleon pomimo próśb żołnierzy, abdykuje. Znajdujemy go potem na wyspie Stój Heleny, przechadzającego się w zamyśleniu, sztyldwach angielski zastępuje mu drogę i bagnetem wskazuje, aby wrócił; ta niema scena sprawadza efekt łatwy do pojęcia. Następuje zwykła apoteoza: cesarz w Niebie otoczony starami swojemi wodzami, przyjmuje generała z terazniejszej armii afrykańskiej i powiada mu, że młoda armia godna jest starej, nagle słychać huk armatni, cesarz wykrzykuje: „Nowe gotuje się zwycięstwo, idźmy zwycięzców powitać.“ Scena zamienia się i widać bitwę nad Islą. Ztąd łatwo sobie wyobrazić, jaka tu jest obfitość imponujących scen, sytuacji dramatycznych i wspomnień z czasów cesarstwa, dodać jeszcze należy, iż Cheri doskonale kopiuje Napoleona.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 14 do dnia 15 Kwietnia.

Straszewski Romuald ob., Niedziałkowski Stanisław, z Polski; -- Alich Michał, Federowicz Wincenty, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Niemojewska Helena, Nieprzecki Seweryn ob., Niziński Paweł, do Polski; -- Dąbski Władysław ob., Szembek Józef hr., Skórska Zofia ob., Hański Walenty, Duvall Zenobia, Laab Michał, do Galicyi; -- Zetzcher Fryderyk, Kunsemüller, Lamotte Betta, Besnon Jules, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 4275.

DYREKCJA POLICYI

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Około dnia 8 Marca r. b. zaginął za rogatką Mogiłską paszport na imię Piotra Bojarskiego kucharza przez tutejszą Dyrekcyę Policyi pod dniem 7 Maja r. z. do L. 3273 D. Z paspor. do Tuczowa w Królestwo Polskie na rok wydany. Ktoby przeto takowy passport znalazł, lub o znalezionym miał wiadomość, zechce o tem donieść Dyrekcyi Policyi.

Kraków d. 10 Kwietnia 1845 r.

Dyrektor Policyi,
Wolfarth.
Sokr. Ducittowicz.

Prawnie zajęte ruchomości jako to: łyżki stołowe i łyżeczki do kawy srebrne, salopa jedwabna, koldry pikowe, kufer fasonu lipskiego skórą obity i inne, sprzedane zostaną przez publiczną licytacyą w drodze exekucyi Sądowej w d. 18 Kwietnia r. b. przed Sukiennicami M. Krakowa o godzinie 10 z rana za gotową zapłatę w monecie srebrnej *courant*.

Krakow d. 9 Kwietnia 1845 r.

(1r) Paweł Więckowski Kom. Sąd.